

“Jurnalistika söz əsgəridir”

- **Bədirxan müəllim, 1992-1999-cu illərdə "Xalq Ordusu", indiki "Azərbaycan Ordusu" qəzetinin hərbi müxbiri, şöbə rəisi, baş redaktor müavini olmusunuz. Səmiyyətlə xatırlayaq ki, öz üslubu, mövzulara münasibəti olan jurnalist kimi tanınırdınız. İlk hərbi mətbuatımızda ordu və cəmiyyət mövzusu necə işıqlandırılırdı?..**

- Həm elmlə, həm də jurnalistika ilə məşğul olurdum. "Vətən səsi" qəzetində işləyirdim. Müdafiə Nazirliyi yaradıldıqdan sonra "Xalq Ordusu" qəzeti nəşrə başladı. Səməd Vurğun demişkən, mən də müsələn əsgər olmağı qərara aldım. Müstəqil Azərbaycanın ilk hərbi mətbu orqanı olan qəzetdə işləməyə, az sonra hərbi xidmətə başladım. O illərdə hərbi publisistika yenidən yaranır və formalaşmağa başlayırdı. Hərbi jurnalistikanın bitkin şəkildə formalaşmadığı bir zamanda "Xalq Ordusu" qəzeti milli və hərbi vətənpərvərlik təbliğatının mətbu tribunası oldu. Onun həssaslıqla yanaşdığı sahələrdən biri də ordu və cəmiyyət mövzusu idi. Alimlərin, yazıçı və şairlərin ordu haqqında düşüncələri, fikirləri vaxtaşırı dərc olunurdu. Professor Nizami Cəfərova, ədəbiyyatşünas Arif Əmrəhoğlu ilə müsahibələrim bu qəbildəndir.

Bizim vəzifəmiz cəbhə bölgəsindən operativ və düzgün informasiya vermək, cəmiyyətin orduya inandığını, mənəvi dəstəyini çatdırmaq idi. Təbii ki, ordu quruculuğunun nəzəri məsələləri də unudulmurdu.

O dövrdə də ədəbiyyatın döyüşə-döyüşə formalaşan orduda vətənpərvərlik duyğusunun dərinləşdirilməsində rolu diqqət mərkəzində saxlanılırdı. Qəzetin hər sayında birinci səhifədə hərbi marşlar verilir. Yeni ədəbiyyatın, bu anlamda poeziyanın ordu quruculuğuna xidmətini reallaşdırırdıq. Müasir Azərbaycan şairlərinin milli vətənpərvərlik şeirləri də daxil olmaqla 1998-ci ildə tərtib etdiyim "Hərbi marşlar, döyüş nəğmələri, qəhrəmanlıq şeirləri" kitabı əsgərlərimizə hədiyyə edildi. Bu, özlüyündə, ədəbiyyatın məcburən müharibəyə cəlb olunmuş dövlətin əsgərinə xidmət kimi qəbul edilə bilər.

- **Belə yaşarı münasibət çağdaş jurnalistikamızda necə davam etdirilir?**

- İnkişaf böyük ölçüdədir. İndi idman, mədəniyyət, sosial jurnalistika kimi hərbi jurnalistika da ayrıca bir sahə kimi formalaşmış. Silahlı Qüvvələrimizdə həyata keçirilən böyük islahatlar "Azərbaycan Ordusu" qəzetinin fəaliyyətində də nəzərə çarpır. Belə demək mümkündürsə, "Azər-

Müsahibimiz AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunun "Azərbaycan-Asiya ədəbi əlaqələri" şöbəsinin müdiri, filologiya üzrə elmlər doktoru, professor, "Qızıl kəlam" mükafatı laureatı, Qarabağ müharibəsi veteranı Bədirxan Əhmədli.

baycan Ordusu" cəmiyyətlə ordu arasında mətbu əlaqələndiricidir. Ordunun cəmiyyətə, cəmiyyətin orduya etibarının timsalı olan əlaqələndirici. Orduya cəmiyyət haqqında, cəmiyyətə ordu haqqında dürüst informasiya verən qəzet, təbii ki, formalaşdıqca bu inam daha da dolğunlaşır.

- **Cəmiyyətin tərkib hissəsi olan ordu haqqında ziyalı fikirləri həmişə gerəkli olub...**

- Ordu cəmiyyətin olduqca həssas hissəsidir. Cəmiyyətdə baş verənlər, müəyyən mənada, orduya da təsir göstərir. Ona görə də cəmiyyətin intellektual təbəqəsi olan ziyalılar ordu haqqında müntəzəm düşünməli, onun daha möhtəşəmlə formalaşmasında, inkişafında, güclənməsində mənəvi stimulaşdırıcıdır. Bu, ordunun nüfuzunun mühafizəkarı olmaq deməkdir. Ziyalı fəaliyyətində, məqalə və kitablarında, bu və ya digər müvafiq elmi konfranslarda bu amilin daşıyıcısı olmalıdır. Onu da unutmamalıdır ki, gənclər orduya cəmiyyətdən gedir. Əgər cəmiyyət sağlamsa, məktəbdə, ali təhsil müəssisələrində vətənpərvərlik ruhunda düzgün tərbiyə edilibsə, həmin gənc orduda da layiqincə xidmət edəcək. Bu da özlüyündə cəmiyyətlə ordunun fasiləsiz əlaqəsinin təmin edilməsi deməkdir. Bu baxımdan ordu haqqında əsassız fikir səslənincə ilkin reaksiya ziyalıdan gəlməlidir, ordunun uğurlarını da ilkin olaraq ziyalı dəstəkləməlidir. Ziyalı münasibəti bu baxımdan gerəkli. Axı ordu xalqındır, dövlətdir. Ziyalı xalqın ziyalıdır, dövlətin ziyalıdır.

- **Bu baxımdan fəaliyyətinizi necə qurursunuz?**

- Gənclərin hərbi və milli vətənpərvərlik tərbiyəsi AMEA Nizami adına Ədəbiyyat İnstitutunda sədri olduğum Veteranlar Şurasının fəaliyyətinin əsas prioritetlərindəndir. Slavyan Universitetinin professoru kimi də tələbələrimlə söhbətlərdə bu haqda etibarlı fikir mübadiləsi aparırıq. İştirak etdiyim tədbirlərdə, yeniyetmələrlə, gənclərlə, əsgərlərlə görüşlərdə onların dünyadu-

yumuna, vətənpərvərlik hisslərinin formalaşmasına, dərinləşməsinə ədəbiyyat vasitəsilə təsir göstərməyi özümə ziyalılıq, ziyalılıqdan da vacib vətəndaşlıq borcu bilirəm.

- **Jurnalistika kimi ədəbiyyatda ordu quruculuğunda vəsifə olur...**

- Təbii ki, belədir. Ədəbiyyatın böyük təsir gücünə malik olması danılmazdır. Ədəbiyyatşünas alim ədəbi prosesləri də izləyir, bu haqda məqalələr, kitablar yazır, təhlil cəlb etdiyi əsərlərin cəmiyyət üçün gerəkliyinə də münasibət bildirir. Gənclərlə, əsgərlərlə görüşlərində məhz bu əsərlərə söykənir. Ədəbiyyat da, ədəbiyyatşünaslıq da jurnalistika kimi, müəyyən mənada, ordu quruculuğuna xidmət edir. Deməli, cəmiyyətlə ordu eyni amal naminə vahidləşir. Jurnalistika da bu vahidləşmənin dialektikasıdır tarixləşdirir. Bu prosesin zərrəsi olan məqalələr birmənalı şəkildə dəyərli məqalələrdir.

- **Yeri gəlməşkən, jurnalistika, əsasən publisistika müharibəyə təsir edirmi?**

- Jurnalistikanın, bu anlamda publisistikanın müharibəyə təsiri danılmazdır, lakin bu, hər zaman gözə görünür. Bu təsir sanki sualtı proseslərdə baş verir, çünki müharibəni aparan bütövlükdə xalqdır, xalqın əhval-ruhiyyəsini publisistika və ədəbiyyat tənzimləyir. Vaxtilə S.Vurğunun "Bilsin ana torpaq, eşitsin Vətən, Müsəlləh əsgərəm mən də bu gündən!" sözlərinin xalqın müharibəyə hazırlanmasında rolunu heç kim dana bilməz. Bu, hər şeydən əvvəl, ədəbiyyatın cəmiyyətə, zamanında müharibəyə münasibətini formalaşdırırdı. Müharibə gedən ölkədə informasiyanın təsir gücünü düzgün qiymətləndirmək lazımdır. 90-cı illərin təcrübəsindən də bilirəm ki, istər ölkə daxilində, istərsə də xarici auditoriyada jurnalistikanın birbaşa müharibəyə təsir gücü vardır. Publisistika da cəmiyyətdə çox böyük qüvvəyə malikdir. Vətən uğrunda şəhid olan, qəhrəmanlıq göstərən əsgər və zabitlərimizi cəmiyyətə tanımaq publisistikanın üzünə düşür. Eyni zamanda, bu və ya

digər həssas məqamlar publisistikayla, daha dəqiqi, publisistik düşüncələrlə ictimailəşdirilir. Publisistikadan sonra böyük ədəbiyyat gəlir. Xalqın qələbə əzmini bədii düşüncədə yaşatmaq, verdiyi mücadiləni bədii yaddaşa köçürmək ədəbiyyatın işidir.

- **Müharibənin jurnalistikaya, əsasən publisistikaya təsiri. Şübhəsiz ki, belə bir təsir var.**

- Müharibə jurnalistikaya, informasiya ilə bir sırada publisistikaya təsir göstərir; publisistikanın mövzu və problematikası dəyişir. İstər-istəməz hərbi, milli vətənpərvərlik yönümlü yazılar çoxalır. Yeni müharibə dövrünün jurnalistikası ilə dinc dövrün jurnalistikası arasında xeyli fərqlər vardır.

Çağdaş publisistika "Vətəni sev!" demir, Vətən sevgisini obrazlaşdırır. Əsgərlərin timsalında, şəhidlərin timsalında. Aprel döyüşlərində şəhid olanlar haqqında yazılanların müəyyən hissəsi peşəkarlıq baxımından dəyərlidir. Əgər məqalə Vətən məfhumuna vətəndaşlıq mövqeyindən yanaşsa, əgər Vətən sevgisinin işığı sezilərkən yazılıbsa, bu işığı digərlərində də görmək niyyətiylə yazılıbsa, həmin məqalə jurnalistikanın uğuru hesab edilə bilər.

- **2016-cı ilin aprel döyüşləri, döyüşlərin nəticələri cəmiyyətdə hansı ovqatla yaşanırdı?**

- Azərbaycan mediası, bu sıradan "Azərbaycan Ordusu" aprel döyüşlərinin mətbu cəfəkeşi oldu. Operativ, dürüst, milli mənaflərə heysiyyətlə yanaşma - bu, apreldə medianın fəaliyyət fəuqləri oldu.

Cəmiyyət apreldə döyüşlərini Azərbaycan əsgəri üçün Böyük Qələbənin başlanğıcı bildi. Bu qələbə Azərbaycan cəmiyyətini hərəketə gətirdi, arzulanan bir canlanma yarandı, cəmiyyətin ovqatı Qələbəyə kökləndi. Xalq onsuz da ordusuna, Ali Baş Komandanına inanırdı. Aprel qələbəsi cəmiyyətin bu inamını daha da kükrətdi.

Sülh danışıqları baş tutmasa, çağdaş jurnalistikamız Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Aprel döyüşləri bizim şanlı tariximizdir. Aprel döyüşləri bizim şanlı qələbəmizdir" fikrini işğal olunmuş torpaqlarımızın döyüşlə azad ediləcəyi haqqında ciddi bəyanat bilir.

İnanıram ki, jurnalistikamız bundan sonra da ordu ilə cəmiyyət arasında mətbu əlaqələndirici olacaq. Həm də etibarlı əlaqələndirici. Onların sırasında "Azərbaycan Ordusu" qəzeti də. Jurnalistikanın söz əsgəri olduğu unudulmamalıdır.

Söhbətləşdi:
Rəşid HÜSEYNOV,
əməkdar jurnalist